

Skaitome, mąstome, rašome

Lietuvių kalbos modulis 11-12 klasei

Pamokų skaičius: 1 pamoka per savaitę (11 klasėje iš viso 35 pamokos,
12 klasėje iš viso 34 pamokos)

Modulio paskirtis: mokyti suvokti perskaitytą tekstą, atpasakoti jį žodžiu arba raštu, rasti ir atrinkti reikiamą informaciją ir panaudoti ją praktinėje veikloje; plėsti ir turtinti žodyną; skatinti domėtis Lietuvos geografija, istorija, lietuvių tautosaka, etnokultūra, šiuolaikine literatūra ir pan.; ugdyti gebėjimą mąstyti lietuvių kalba.; sieti skaitomus tekstus su asmenine patirtimi; ugdyti kūrybingumą, gebėjimą bendradarbiauti, laisvai bendrauti.

Didaktinės nuostatos: kalbinio mąstymo ugdymas sudaro prielaidas emociniam, socialiniam, intelektualiniam mokinių brendimui; visaverčiam asmeniniam gyvenimui, sėkmingam mokymuisi; tolesnei profesinei bei visuomeninei veiklai. Kalbinė kompetencija, mąstymo gebėjimai įtvirtinami tik konkrečioje veikloje. Ugdant komunikacinę kompetenciją itin svarbus kalbėjimas, atsižvelgiant į tikslą: sudominti, išreikšti mintis ir jausmus, informuoti, įtikinti. Taip pat svarbu toliau plėtoti ir tobulinti tai, kas pradėta ir pasiekta pagrindinėje mokykloje. Per šio modulio pamokas taikytini įvairūs aktyvaus ir veiksmingo mokymo metodai, siekiama išugdyti mokinių domėjimąsi šiuolaikiniu kultūriniu ir literatūriniu gyvenimu. Tuo pat metu plečiamas mokinių žodynas, ugdomas kalbinis mąstymas.

Literatūros šaltiniai: E. Jakaitienė. Lietuviškai apie Lietuvą. Vilnius. „Alma litera“. 1999; Mokomoji kompiuterinė programa „LKKS“; Mokomoji kompiuterinė programa „Žodis po žodžio“; Mokomoji kompiuterinė programa „Eksternas“.

Vertinimas: Vadovaujamosi mokyklos ir mokytojo parengta vertinimo sistema, siūloma derinti diagnostinį ir kaupiamąjį vertinimą atsižvelgiant į darbo formas, pamokos uždavinius, mokinių galimybes. Galimas apibendrinamasis vertinimas baigus etapą. Numatyti kontroliniai darbai, testai įvertinami pažymiu. Kitų vertinamų darbų vertinimo kriterijus numato mokytojas ir su jais iš anksto supažindina mokinius.

Etapo mokymosi trukmė, uždaviniai, laukiami rezultatai	Vertinimas	Pastabos
Įvadas (1 pamoka)		
<p>Mokiniai susipažins su modulio turiniu, programa dvejiems mokslo metams, veiklos sritimis, vertinimu, literatūros šaltiniais. Aptars, kuriai veiklos sričiai mokiniai norėtų skirti didesnę dėmesį, kokiems gebėjimams ugdytis reikėtų daugiau užduočių, ką, jų nuožiūra, derėtų įtraukti į mokymosi procesą.</p>		
Lietuvos kraštovaizdis, geografinė padėtis (6 pamokos)		
<p>Skaitydami ir nagrinėdami informacinius ir grožinius tekstus (padavimus) apie Lietuvos kraštovaizdį ir atskirus Lietuvos regionus (Kuršių nerija, Rytų Lietuva , Žemaičių kraštas, Dainavos žemė), įtvirtins geografines žinias, plės žodyną, ugdyt kalbinį mąstymą.</p> <p>Gebės atsakyti į pateiktus klausimus, atpasakoti.</p> <p>Perskaitę tekstus, gebės parengti trumpus pristatymus duotomis temomis apie geografinę Lietuvos padėtį, ras papildomos informacijos, mokės tikslinti faktus ir atnaujinti duomenis.</p> <p>Atlikdami teksto supratimo testą, mokysis apibendrinti kiekvienoje teksto pastraipoje pateiktą informaciją.</p>	<p>Pristatymas</p> <p>Teksto supratimo testas</p>	<p>Skaitomi padavimai „Neringa“, „Kaip atsirado Anykščių vardas“, „Arkliakaktė Platelių ežere“.</p>
Šis tas iš Lietuvos istorijos (8 pamokos)		
<p>Perskaitę ir aptarę tekstą, žinos seniausių baltų genčių pavadinimus, mokės trumpai pristatyti jų gyvavimo tradicijas, papročius, prekybą ir amatus.</p> <p>Prisiminę kai kuriuos istorinius faktus ir aptarę perskaitytą tekstą, mokės papasakoti apie senuosius pagoniškuosius dievus ir deives, mirusiųjų laidojimo tradicijas.</p> <p>Gebės atsakyti į pateiktus klausimus, atpasakoti.</p> <p>Gebės raštu charakterizuoti Lietuvos valdovą Vytautą Didįjį, papasakoti apie jo valdomos Lietuvos laikus.</p> <p>Pildydami chronologinę įvykių lentelę, žinos pagrindinius istorinius faktus apie Lietuvos valstybės formavimąsi.</p> <p>Skirs legendą nuo istorinės tikrovės, gebės ieškoti skirtumų ir panašumų, pagrįstai paaiškinti ir argumentuoti.</p>	<p>Charakteristika</p>	<p>Skaitomi tekstai apie seniausius Lietuvos gyventojus baltus, jų tikėjimą; Lietuvos valstybės susidarymą; LDK kunigaikščius ir valdovus; valstybinius Lietuvos simbolius; Lietuvą šiandien.</p> <p>Skaitoma legenda apie Vilniaus miesto įkūrimą.</p>

<p>Pakartoję ir apibendrinę, žinos, kada galutinai susiformavo bendrinė lietuvių kalba ir kuo ji skiriasi nuo tarmių.</p>		
<p>Lietuvių liaudies tautosaka (8 pamokos)</p>		
<p>Skaitydami ir nagrinėdami informacinius ir grožinius tekstus (pasakas), įtvirtins jau turimas žinias apie lietuvių liaudies tautosaką; plės žodyną, ugdys kalbinį mąstymą. Gebės atsakyti į pateiktus klausimus, atpasakoti.</p> <p>Perskaite dainas, gebės aptarti jų tematiką, meniškumą; žinios, kaip skirstomos dainos.</p> <p>Skirs smulkiosios tautosakos žanrus; žinos, kuo skiriasi patarlės nuo priežodžių</p> <p>Žinos, kaip skirstomos pasakos, koks yra būdingiausias pasakos bruožas, kaip pasakose skirstomi veikėjai.</p> <p>Perskaite pasakas, aptars jos veikėjus ir fabulą; žinos, kokiai rūšiai priklauso ši pasaka.</p> <p>Gebės atlikti grožinio teksto (pasakos) supratimo užduotį.</p>	<p>Grožinio teksto supratimo užduotis</p>	<p>Skaitomi tekstai apie tautosakos savitumą; dainas; pasakas; smulkiosios tautosakos žanrus.</p> <p>Skaitomos lietuvių liaudies pasakos: „Vilkas ir siuvėjas“, „Gulbė – karaliaus pati“, „Vargšas žmogus ir velnias“.</p>
<p>Žymiausios Lietuvos moterys. Kultūros paminklai ir židiniai (10 pamokų)</p>		
<p>Perskaite ir išanalizavę tekstus apie žymiausias Lietuvos moteris, gebės išvardinti pagrindinius jų gyvenimo faktus, išskirtinius bruožus; plės žodyną, ugdys kalbinį mąstymą.</p> <p>Atlikdami teksto aptarimui skirtas užduotis, įsidėmės, kaip tekste reiktų išdėstyti įvykių seką.</p> <p>Aptarę perskaitytą tekstą, mokysis trumpai ir savais žodžiais atpasakoti jo turinį raštu.</p> <p>Savarankiškai susikonspektavę tekstą, gebės trumpai pristatyti pirmąją lietuvišką knygą ir jos autorių.</p> <p>Remdamiesi tam tikromis datomis ir istoriniais įvykiais, gebės papasakoti apie VU, jo žymiausias visų laikų dėstytojus, studentus.</p>	<p>Atpasakojimas (raštu)</p>	<p>Skaitomi tekstai apie Birutę, Barborą Radvilaitę, E.Pliaterytę, Žemaitę, S.Nerį, M.Mironaitę.</p> <p>Skaitoma apie pirmąją lietuvišką knygą, VU, M.K.Čiurlionį, didįjį „Lietuvių kalbos žodyną“</p>

<p>Pasirinkę vieną iš M .K.Čiurlionio paveikslų, gebės parengti pristatymą (kartu su S.Neries eilėraščių ciklu).</p> <p>Perskaitę tekstą, gebės atsakyti į klausimus, užpildyti lentelę apie žodyną ir žodynininkus.</p>	<p>Pristatymas</p>	
Jaunimo gyvenimas (6 pamokos)		
<p>Skaitydami straipsnius aktualiomis temomis, plės žodyną.</p> <p>Atlikdami skaitymo supratimo ir kalbos vartojimo užduotis, ugdys kalbinį mąstymą.</p> <p>Aptarę pasirinktą straipsnį pagal planą, bandys raštu sufomuluoti pagrindinę jo mintį.</p> <p>Grupėse ar porose diskutuodami jaunimui aktualiomis temomis, gebės apibendrinti sukauptą informaciją ir tinkamai ja pasinaudos rašydami rašinius.</p> <p>Gebės savarankiškai atlikti grožinio teksto (ištraukos) supratimo testą.</p>	<p>Rašinys</p> <p>Pasirinktos ištraukos supratimo testas</p>	<p>Skaitomi tekstai (straipsniai) apie jaunimo kasdienybę, darbą ir mokymąsį, santykius su bendraamžiais ir vyresniaisiais, svajones, pomėgius, meilę, šeimą, vertybes.</p> <p>Skaitomos ištraukos: B. Radzevičius „Nieko aš tau nepasakysiu“, J. Aputis „Nesmagu, kad liekat vienas“, B.Vilimaitė „Peilis ir pirštinė“, B. Vilimaitė „Draugystės anatomija“.</p>
Žmogus ir aplinka, ekologija (2 pamokos)		
<p>Skaitydami straipsnius aktualiomis temomis, plės žodyną.</p> <p>Atlikdami skaitymo supratimo ir kalbos vartojimo užduotis, ugdys kalbinį mąstymą.</p> <p>Aptarę tekstą, raštu sufomuluos pagrindinę jo mintį.</p> <p>Remdamiesi pateiktais klausimais ar planu, gebės analizuoti publicistinį tekstą (ar teksto ištrauką).</p>	<p>Teksto aktualia tema analizė.</p>	<p>Skaitomi straipsniai apie mus supančią aplinką ir ekologiją.</p>
Lietuvos menas (4 pamokos)		
<p>Remdamiesi perskaitytais tekstais ir atliktomis kalbos kalbos vartojimo užduotimis, žinos pagrindines meno sroves, stilius, kryptis, žymiausius kūrėjus ir jų kūrinius; įtvirtins jau turimas žinias apie Lietuvos meną; plės žodyną, ugdys kalbinį mąstymą.</p> <p>Gebės atsakyti į pateiktus klausimus, atpasakoti.</p>		<p>Skaitomi tekstai, susiję su Lietuvos meno raida, stiliais, kryptimis, srovėmis, žymiausiais kūrėjais ir jų kūriniais.</p>

<p>Aptarę perskaitytą tekstą, mokysis trumpai ir savais žodžiais atpasakoti jo turinį raštu.</p>	<p>Savarankiškai pasirinkto straipsnio apie žymiausią Lietuvos menininką pagrindinės temos/minties pristatymas raštu.</p>	<p>Skaitomos ištraukos: <i>J. Čiurlionytė</i>. „Atsiminimai apie Čiurlionį“; „Pergamentas“ (pasakojimas).</p>
<p>Šiuolaikinės informacijos priemonės ir jų poveikis (2 pamokos)</p>		
<p>Skaitydami straipsnius aktualiomis temomis, plės žodyną. Atlikdami skaitymo supratimo ir kalbos vartojimo užduotis, ugdys kalbinį mąstymą. Gebės atsakyti į pateiktus klausimus, atpasakoti. Gebės atlikti publicistinio teksto (straipsnio iš interneto) supratimo užduotį.</p>	<p>Teksto supratimo testas</p>	<p>Skaitomi straipsniai apie šiuolaikinių informacijos priemonių (spaudos, televizijos, interneto) poveikį žmogaus gyvenimui.</p>
<p>Laiko rezervas (10 pamokų)</p>		